

חתנו זוועהיל: היה אחראי בכפר אתא על שלש מקוואות, על השחיטה ועל העירובין, כשרות נתן רק על דברים מסוימים. כל שבוע שחטו בהמות ובא לבקר, רץ לבדוק את טהרת המקוואות ואת הבורות.

אהבת ישראל שלו היתה מסכת מיוחדת. היה מחלק עם הרבנית בכל ער"ש חלות לעניים ולנזקקים בכפר-אתא, הוא המשיך את זה אחרי הרבנית גם אחרי פטירתה, עם החלוקות והצדקות.

ממשיך כ"ק מרן אדמו"ר מזוועהיל שליט"א ומעלה בנועם שיחו את אש התורה שבערה ולהטה בכל סביבותיו בעוז ותעצומות: "בתקופות קדומות היה חותני זצוק"ל עומד בראשות ישיבה לבחורים והרביץ בה תורה משך שנים רבות, אך בתקופה בה שהיתי לצידו בכפר-אתא – תשל"ח ותשל"ט – עמד בראשות כולל אברכים ומסר שם שיעורים בעיון משך שעותיים רצופות. כמובן, שלא כל האברכים היו מסוגלים לשבת ולהתרכז משך שעותיים תמימות, כך שהיו כאלה שקמו ממקומם ויצאו החוצה להפסקה קצרה, אך חותני זצוק"ל בהיותו דבוק בלב ונפש בסוגיות ובחידושים, לא הצליח להבין איך יתכן דבר כזה? הלא אצל הרב מחוסט [הגה"ק מהרי"ץ דושינסקיא זי"ע] ישבו חמש שעות בשיעורו הרצוף ואף אחד לא קם מהמקום במהלך השיעור... חותני זצוק"ל היה ממליץ זאת בפסוק (דניאל א, ד) "אשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך", שהרי יושבים כאן בהיכל המלך ואיך אפשר לעמוד ולהפסיק את הרציפות?!

"עד כדי כך היה חותני זצוק"ל דבוק בכל לב ונפש בבירור הלכה למעשה", מוסיף כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשיחתו, "שאף נשמתו הטהורה יצאה בטהרה ובעודו עסוק בכתיבת תשובה להלכה. היה זה בשבת האחרונה לחייו, בה זכיתי באבולט"א לשהות במחיצתו בכפר-אתא. אחרי התפילה בצפרא דשבתא, בעודנו ברחובה של עיר בדרכנו לביתו, אמר לנו שאינו חש בטוב. ניסינו לומר שאחרי שנגיע הביתה נקרא לרופא, אך חותני זצוק"ל אמר לנו שאי אפשר לקחת אחריות עד שיבוא לביתו. משראינו בכך, עצרנו עלי דרך ועלינו לבית הרה"ח ר' יחיאל הברפלד, שם קידש חותני זצוק"ל על היין ואכל מעט. לא חלפו כמה דקות, עד שפתאום הבחינו שפרחה נשמתו השמימה ואיננו כי לקח אותנו אלוקים".

"יום לפני כן, בערב שבת קודש, סיפר לי גיסי הגה"צ רבי שלמה למברגר שליט"א אב"ד מאקווא אשדוד, שבכולל אצלם לומדים כעת הלכות מקוואות ובשבוע זה הם למדו תשובה של הגה"ק מהרש"ג מסמיעהאלי זי"ע. חותני זצוק"ל ביקש ממנו לשמוע איך למדו את דברי רבו הגדול, אך לא היה מרוצה מסגנון הלמידה, לכן אמר לו שמחר באשמורת הבוקר, בשעה ארבע לפנות בוקר, יבוא אליו וילמד אתו את התשובה בשו"ת מהרש"ג. ואכן בשעה זו ישב חותני זצוק"ל עם יבולט"א גיסי שליט"א ולמדו את התשובה משך שעותיים עד השעה שש בבוקר, שאז הלך חותני זצוק"ל לבית הכנסת למסור את שיעוריו הקבועים לפני התפילה, ומיד אחרי התפילה עלה בסערה השמימה, בעודו אוחז בלימודו האחרון בהלכות מקוואות ובבירור דברי רבו המובהק בנושא זה".

התיישבותו בכפר אתא

לאחר השואה האיומה חזר רבינו לעירו עד לשנת תשי"ב אז עלה לחונן את עפר ארה"ק, ובעצת גדולי וצדיקי הדור מרן מהר"א מבעלזא, מרן החזו"א, מרן ה"בית ישראל" מגור, קבע איתן מושבו בקרית אתא שם יסד את קהילת מאקווא ואף ניהל ישיבה לבחורים מצוינים בשם "נחלת משה" כאשר הוא עמד בראש הישיבה ומסר שיעורים תמידין כסדרן לבחורי הישיבה בכל מקצועות התורה.

על עוצם אהבת תורה של רבינו ללא מיצרים כלל כפי שהשתקף בקרב תלמידי הישיבה מהתקופה הזאת ניתן ללמוד מתוך דבריו של אחד התלמידים שנכתב לאחר הסתלקותו, וכה כתב: "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב רבינו את התורה הק' בוז יבזו לו. בבואנו לשרטט קוים לדמותו הפלאית, דומה כי הקו המרכזי והבולט אשר הוא שורש ליתר הקוים שהיו לו. והמה היוו אבני חן וזהרורי אורה לדמותו הקורנת – היא אהבת התורה ללא מיצרים. אשר נפשו היתה עבונה בה. את המושג אהבת תורה הטיב האוה"ח הק' להגדיר (בפר' כי תבא) וז"ל: "ושמחת בכל הטוב ירמוז אל התורה, שאם היו מרגישים בני אדם במתיקות ועריבות התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחוש בעיניהם מלא העולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטוב שבעולם".

"כל מי שהיה שרוי במחיצתו של גאב"ד מאקווא, היה קורא מאליו את דברי האוה"ח הק', והכל יעידו כי כל הנהגתו היתה הגשמתם והמחשתם המלאה, התורה היתה תמצית ומשאת חייו, כל מחשבותיו והרהוריו היו בה, כל מאורע ואירוע בעיניו הפרט כבעיני הכלל. הכל תמיד נמדד והתקשר לנקודת התורה. דברי חז"ל ומדרשיהם.

תלמידיו העידו כי רבינו היה מחדיר בשיעוריו בגמ' ובשו"ע נר תמיד של אהבת תורה ויראת ה' טהורה מתוך חתירה אל נקודת האמת שבתוה"ק. במחיצת קדשו ראו בפעל את אשר כתב הב"ח (בטור או"ח סימן מז) שעל האדם להתדבק בקדושת התורה ונותנה ית'.

התלמידים שישבו למרגלותיו בכל זמן שהוא, ראו בעליל, כי בעת שעסק בתורה לא הסיח דעתו מדבקותו בהשי"ת. בניו הגה"צ שליט"א כתבו בהקדמה לספרו שחלקו בהרבצת התורה לעדרים היה בעיקר ללמד את בני יהודה קשת, דהיינו "ללמדם איך ללמוד" "להנחילם דרך הישרה דרך היגיעה בלימוד תוה"ק, להתעמק בהבנתה, ולהתקדש בקדושתה".

בערוב ימיו כאשר רבינו ערך את ההקדמה לשו"ת מהרש"ג ח"ב, חשף רבינו טפח וכיסה אלפיים ממה שלמד בבחרותו במחיצת רבו, נוסף ללומדות. הוא מצביע בהקדמתו על קצות דרכיו ולמעשה נשקפה בדוגמאות הללו גם בבואה דיליה.

וכה כתב: מהרש"ג מלבד גאונותו הרקיע מאד בצדקותו וזך נפשו הטהור. מרגלא בפומיה: "כל תלמיד שאין יר"ש נדלקת בלבו מהויות דאב"י ור"א שלי, הריני מתפלל עליו – שבכלל לא יבא אצלי!" ואמנם כן: כל הלומדים שקבלו תורה מפיו, הצטיינו כל ימיהם באהבת תורה ויר"ש, ורוח של טהרה וקדושה חופפת עליהם. מהרש"ג בכל ארחו ושיגו, טרם כל תנועה ומעשה, שואל היה את עצמו: הייטב בעיני ה'? מעולם לא חיקה אחרים ולא התחשב במוסכמות. בכל זמן שהוא חתר לדעת מה ה' אלוקיו שואל מעמיו בשעה זו דייקא.

סדר לימודו

סדר לימודו היה בעיון ובהעמקה רבה, החל למן בירור סוגיות הש"ס, ומהלך שיטות הראשונים בסוגיה, וכלה בדברי גדולי הפוסקים, תוך שהיה מיישר ההידורים, ומיישב קושיות חמורות, עבודה גדולה היה אצלו להראות פנים לכל פוסק, אשר יש לו שורש ומקור כפי הבנת אחד מהראשונים בביאור סוגית הגמ'.

חביבות גדולה ומיוחדת אצל רבינו היה 'ביאור הגר"א', רבינו היה מדייק בדבריו וטוחנן הדק היטב, תוך שהוא מראה כי בשתיים או שלש תיבות רמז הגר"א לביאור מחודש ויסודי בכל הסוגיא, משך זמן שיעורו היומי של רבינו היה כשלש שעות מדי יום ביומו, ולא כל מוחא היה סביל דא לעקוב אחר שטף מחשבותיו וחידושיו הנוסעים תדיר כמעין המתגבר.

גם בפני אברכי הכולל שיסד בקרית אתא מסר שיעורים תמידין כסדרן, ולפעמים היה יכול להאריך ימים רבים בסעיף אחד בשו"ע בה העמיק עד למיצוי הדין בשלמות, כשהיה מראה לתלמידיו ומראה להם באצבע כיצד יש להקיף ביסודיות את הענינים המתפצלים ומסתעפים מהלכה זו. במיוחד היה מפליג ומדקדק בשיעוריו בדיוקים שהיה מדייק ב"באר הגולה" וב"ביאור הגר"א", כשהרגיל את שומעי לקחו להביט נפלאות מתורת ה', בדיוק כפי שקיבל מרבו המהרש"ג.

עד מהרה נתפרסם שמעו הטוב כגאון ופוסק אדיר בעל שיעור קומה בעל היקף מדהים הבקי בכל חלקי התורה, ורבים החלו לשחר את פתחו, לשאול ממנו דבר ה' זו הלכה בבחינת "את כל הדבר הקשה יביאון אליו", רבינו היה משיב לשואלים ללא שהיות בכל ד' חלקי השו"ע ליהנות מזיו נועם אמריו ולספוג מאוירת הקדושה אשר שררה סביבו.

גדולי הדור שבחו את כוחו הגדול בהוראה הלכה למעשה כאחד משרידי רבני דור העבר. מרן ה'שפע חיים' מצאנז זי"ע העיד עליו שבחיבורו הגדול יכולים להסתייע ת"ח מופלגים הלנים בעומקה של הלכה "להורותם הלכה למעשה".

רועה נאמן

כרועה נאמן לעדתו, ידע רבינו כיצד לקרב את פשוטי העם ולהורות להם את דרכי התורה והיראה. את רבנותו ניהל בתקיפות ללא פשרות כל שהם, כך בעירובין, במקוואות ובכשרות עד כי ידעו כולם כי שחיטת כפר אתא היא מן המעולות ביותר ללא כל חשש ופקפוק.

גדולי וצדיקי דורו העריכוהו כרום ערכו וגדלותו. מרן החזו"א זי"ע הפטיר למקורוביו ואמר כי עם עלותו לארה"ק של הרב ממאקווא בוודאי תיראה השמיטה באר"י אחרת מהשמיטות הקודמות, וכאשר פתח את ישיבתו בקרית אתא שיגר לו החזו"א את סכום

הכסף הראשון לפתיחת הישיבה. לחיבה מיוחדת אף זכה ממרן מהר"א מבעלזא זי"ע שהכירו עוד מחו"ל ותדיר היה מכבדו כפי מעמדו הרם, כאשר הגיע רבינו להשתתף בשולחנו הטהור אף כבדו בברהמ"ז.

בהזדמנות אף התבטא הרה"ק מבעלזא: "כפר אתא יודען האבון גיט צי גאטרפן מיט מאקוור רוב". ("יהודי כפר אתא קלעו למטרה עם הרב ממאקווא")

בעת אמירת ה'תורה' לבני הקהילה ובעיקר בזמנים המקודשים לא יכול היה רבינו לכלא את רוחו כגון בעת רעווא דרעווין, או בעת הדלקת נר חנוכה, ליל הסדר וכדומה. באותה עת היה לבו עולה על גדותיו כאשר כולם ראו עליו כי רוח ה' חופף עליו וכי שכינה מדברת מתוך גרונו.

היטב לתאר אחד מבני הקהילה כאשר תיאר את סעודת רעווא דרעווין במחיצתו, וכה כתב לימים: "גדולה מכל אלו היתה הסרת המסווה" בעת רעווא דרעווין כאשר היסב רבינו לסעודה השלישית של ש"ק בבית מדרשו.

"כי אז בשעות ההן ספוגות הרז ועטות המסתורין נפתחו ארובות השמים ומעיינות התורה גאו בקרב רביה"ק, אשר כמעין המתגבר היה שופע הוד קדומים במתק שפתיו, ונחלי דמעה נעלמים מבועי סתר עליון קלחו משפתיו הק' ללא מעצורים.

"היה אלה אמנם "תורות" אשר לאו כל מוחא סביל דא, אך ניתן היה לחוש בעליל כיצד תורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא. "במוצ"ש נוהגים היו מספר אברכים ממקורובין, אשר מח להם בקדקדם, להיכנס לפני ולפנים בהיכלו כדי שיבאר להם באר היטב את דברי קדשו מן הסעודה השלישית. ואז, על כל תיבה ותיבה שנאמרה ברעווא דרעווין היה מוסיף עליה כהנה וכהנה עד אשר נעשתה לעולם מלא בפני עצמה, ורק אז יכלו לירד קמעא לסוף דעתו ולהבין – על כל פנים – עד היכן הדברים מגיעים.

"אף הוא גופו אמר פעם בלהט של התרגשות: "איני יודע מהיכן זכיתי לומר 'תורות' כאלו בס"ד". והיה בזה טפח אחד מגולה שגילה על אלפי טפחים מכוסים.

"בעל נפש פיוטית היה, ובעל התרגשות אמת, ברם כל ימיו עמל והתייגע לבל תסטה ולבל תפרוץ את גדרה, ואף לו כחוט השערה, סתם של יום חול, לא היה בנמצא במחיצת רבינו, שבתות וימים טובים פשיטא, אבל ההכנה העצומה אליהם, השתוקקות והערגה לימים אלו מילאה את כל ישותו, החל מאסרו חג של סוכות ידעו הכל כי חנוכה קרב, ומחנוכה לפורים, ומפורים לפסח וכך הלאה, וימים מיוחדים בהם אירע לאבותינו מאורע מסוים, כגון יום חנוכה ביהמ"ק, ויום התחלת בנייתו, ויום שנתנבא נביא פלוני, וימי הילולא דצדיקיא, תכלה היריעה ולא יכלו המאורעות, אשר בסיבתם הרגישו וידעו כל הנמצאים במחיצת רבינו, כי יום זה הוא דווקא הוא הוא היום בו אפשר לפעול ולהתעלות, ולזכות לקניני נצח "היום" אם בקולו תשמעו.

כל ימיו היה חטיבה אחת של התעלות והתקדשות, כל ימיו מזוככים ומטהורים, בעמל אין סוף, ביגיעה ופרישות מופלגים. ומכחה של תורה שהמית עצמו עליה ללא שיוור כלל, עלה ונתעלה מעלה מעלה, עד שנתכסה בענן בהשאירו אחריו עולם תמה ומשתאה אל מול גדלותו הנשגבה".